

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

СЕКЦІЯ 3

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

ДОЗВІЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

Александровська О. А.

Юридичний факультет, Сумський державний університет

Бурбика М. М.

д.ю.н., завідувач кафедри АГПФЕБ, Сумський державний університет

В час розбудови незалежної демократичної правової держави та розвитку правового суспільства відбувається зміна поглядів на ряд правових явищ, до яких належить, в тому числі і адміністративний процес. Для формування сучасних науково-методологічних і правових засад реформування на адміністративній арені необхідні відповідні наукові дослідження широкого кола питань, які охоплюють проблематику адміністративного процесу взагалі та дозвільного провадження – однієї з його складових, зокрема.

Втілення призначення управлінсько-регулятивної діяльності визначається в наданні дозволів та ліцензій, регламентації тих чи інших видів діяльності, а також забороні певних видів діяльності. Держава реалізує свої функції органу впровадження соціального порядку і гарантування певних рамок свободи, певного режиму примусу і контролю.

Проте, на нинішній час, правовідносини з владою у сфері отримання дозволу залишається суттєвою перешкодою для ряду осіб, які намагаються реалізувати своє право. Адже, дозвільній системі України притаманна заангажованість, надмірна складність механізмів отримання дозволів та встановлення тривалих строків розгляду поданих документів.

Таким чином, глибоке дослідження проблем дозвільного провадження в адміністративному процесі набуває свого змісту та актуальності.

Для правильного визначення місця дозвільного провадження необхідно, передусім, з'ясувати зміст таких категорій, як «адміністративний процес», «адміністративна процедура», «адміністративне провадження» та їх співвідношення.

Численні дискусії науковців розгортаються щодо розуміння адміністративного процесу. Більшість вітчизняних фахівців дотримуються так званої управлінської концепції, відповідно до якої адміністративний процес розглядається як врегульований адміністративно-процесуальними нормами порядок здійснення суб'єктами адміністративного права виконавчої влади та вирішення індивідуальних адміністративних справ відповідними органами, їх посадовими особами, а також спорів, що виникають між органами виконавчої влади та іншими суб'єктами адміністративно-правових відносин [1, с. 99].

Попри розповсюдженість таких підходів, найобґрунтованішим здається підхід В.П. Тимощука, який під адміністративним процесом розуміє лише судове вирішення адміністративно-правових спорів. У сфері права поняття процесу нерозривно пов'язано з вирішенням спору, а при реалізації компетенції державного

органу спір відсутній. За відсутності спору державний орган діє не в рамках юридичного процесу, а в рамках процедури його функціонування. Наявність адміністративно-процесуальних відносин можлива лише у випадку тристороннього характеру відносин: дві сторони і арбітр [4, с. 43].

Такий підхід також поділяє і законодавець. Це простежується завдяки вжитій ним термінології у Кодексі адміністративного судочинства України, відповідно до якого адміністративний процесом вважаються правовідносини, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства (ст. 3) [2].

Під дозвільним провадженням, за визначенням дослідника дозвільної системи Лихачова С.В. розуміється особливий вид адміністративного провадження, сукупність послідовних дій, врегульованих адміністративно-процесуальними нормами, які забезпечують певний порядок реалізації дозвільної політики, відповідної конституційним положенням щодо напрямків державного будівництва [4, с. 33].

Дозвільне провадження належить до виду проваджень з надання адміністративних послуг. Залежно від суб'єктно-об'єктного складу дозвільних відносин, а також кінцевої мети видачі дозволів у дозвільному провадженні умовно можна виділити два види: реєстраційно-ліцензійне і установчо-дозвільне провадження.

Норми права, які регулюють здійснення дозвільного провадження, утворюють певний правовий інститут, оскільки вони об'єднанні єдиним предметом регулювання, мають єдину мету - закріпити порядок функціонування об'єктів реєстраційно-дозвільної системи, тобто встановити певні загальнообов'язкові правила її здійснення.

Характерними ознаками дозвільного провадження є:

- 1) сукупність дій, що здійснюються адміністративним органом;
- 2) обов'язкова послідовність вчинення таких дій.
- 3) усі вчинені дії стосуються вирішення питання про забезпечення реалізації права осіб на виконання певних дій або зайняття певними видами діяльності;
- 4) результатом такого провадження є отримання особою-заявником документа дозвільного характеру або відмови у видачі такого документа, у випадках, передбачених законодавством.

З метою належного розвитку та успішної реорганізації дозвільного провадження пропонуємо наступне:

Потребують уточнення норми Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», зокрема, щодо визначення переліку видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню. На нашу думку, в Законі має бути визнана ліцензійною також діяльність щодо розроблення зброї та боєприпасів, освітня діяльність, яка здійснюється поза навчальними закладами, будь-яка фізкультурно-оздоровча і спортивна діяльність, в тому числі з підготовки спортсменів до змагань з усіх видів спорту, а не тільки «визнаних в Україні».

В аналізі проблем адміністративної відповідальності за порушення правил дозвільного провадження особливого змісту набуває питання включення до кола її суб'єктів юридичних осіб - адже об'єктом державного регулюючого впливу у цьому разі дуже часто є саме вони - суб'єкти господарювання, об'єднання громадян тощо.

Потрібним було би запровадження адміністративної відповідальності для суб'єктів дозвільного провадження, тобто органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, адже в наш час вони практично

ніякої відповідальності в разі порушення правил цього провадження не несуть. Забезпечено належне виконання своїх обов'язків лише однією стороною дозвільних відносин, а саме - стороною, яка одержує (чи має одержати) відповідний дозвіл.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адміністративне право України : основні поняття : навч. посіб. / І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова. - К., 2005. – 732 с.
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України - 2005. - № 35-36, № 37. - Ст. 446.
3. Лихачов С.В. Дозвільне провадження в адміністративному процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Лихачов С.В. – Х., 2001. – 153 с.
4. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : навч. посіб. / С.Г. Стеценко. - К. : Атіка, 2007. – 624 с.